

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities

Major in Economics Under Graduate

Third Year Programme

Semester V

अ. क्र.	पेपर क्र.	पेपर चे नाव	पेपर कोड
०१	Major	स्थूल अर्थशास्त्र – I (Macro Economics-I)	HECOCT1301
०२	Major	आर्थिक विचारांचा इतिहास – I (History of Economic Thought-I)	HECOCT1302
०३	Major	महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था -I Economy of Maharashtra-I	HECOCT1303
०४	Major Elective	औद्योगिक अर्थशास्त्र (Industrial Economics)	HECOET1301
०५	VSEC	आधुनिक बँकिंग तंत्र (Modern Banking Techniques)	HECOVC1301
०६	Project//OJT	Field work/Project/Internship/OJT/	HECOFP1301

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.
बी. ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - V

पेपर कोड - HECOCT1301

पेपरचे नाव : स्थूल अर्थशास्त्र (Macro Economics) - I (Major)

घटक क्र. १) स्थूल अर्थशास्त्राची ओळख

- १.१. स्थूल अर्थशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती
- १.२. स्थूल अर्थशास्त्राचे महत्व व मर्यादा
- १.३. सूक्ष्म अर्थशास्त्र व स्थूल अर्थशास्त्र यातील फरक
- १.४. राष्ट्रीय उत्पन्नाचा चक्रिय प्रवाह

घटक क्र. २) राष्ट्रीय उत्पन्न मोजमाप

- २.१. राष्ट्रीय उत्पन्नाचा अर्थ व वैशिष्ट्ये
- २.२. राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या संकल्पना –GDP and GDP Deflator, GNP, NNP, PCI, खर्च योग्य उत्पन्न, वास्तविक व नाममात्र उत्पन्न
- २.३. राष्ट्रीय उत्पन्न मोजमापाच्या पद्धती
- २.४. राष्ट्रीय उत्पन्न मोजमापातील अडचणी

घटक क्र. ३) अर्थव्यवस्थेत पैशाचे महत्व

- ३.१. पैशाचा अर्थ व वैशिष्ट्ये
- ३.२. पैशाचे मूल्य व मोजमाप
- ३.३. फिशरचा चलन संख्यामान सिद्धांत
- ३.४. केंब्रिज सिद्धांत/समीकरणे

घटक क्र. ४) स्फीति व अपस्फीति

- ४.१. स्फीतीचा अर्थ व प्रकार
- ४.२. स्फीतीचे करणे व परिणाम
- ४.३. अपस्फीतीचा अर्थ व प्रकार
- ४.४. अपस्फीतीचे करणे व परिणाम

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.
बी. ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - V

पेपर कोड - HECOCT1302

पेपरचे नाव : आर्थिक विचारांचा इतिहास – I
(History of Economic Thought-I) (Major)

घटक क्र. १) सुरवातीचा कालखंड

- १.१. व्यापारवाद – अर्थ व वैशिष्ट्ये
- १.२. व्यापारवाद वाढीची कारणे
- १.३. निसर्गवाद – अर्थ व वैशिष्ट्ये
- १.४. निसर्ग वादातील – नैसर्गिक अवस्था, निव्वळ उत्पन्न, संपत्तीचे संचलन

घटक क्र. २) सनातन कालखंड

- २.१. अँडम स्मिथ – स्मिथचा निसर्गवाद, मूल्य सिद्धांत
- २.२. डेव्हिड रिकार्डो -वेतन विषयक विचार, मूल्य सिद्धांत
- २.३. थॉमस माल्थस -लोकसंख्या सिद्धांत
- २.४. कार्ल मार्क्स – अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत

घटक क्र. ३) नव सनातन कालखंड

- ३.१. अल्फ्रेड मार्शल – किंमत निर्धारणात काळाचे महत्व, अंतर्गत आणि बाह्य बचती
- ३.२. फ्रेडरिक लिस्ट - आर्थिक विकासाचे टप्पे, संरक्षण सिद्धांत
- ३.३. आर्थर सी. पिगू- आर्थिक कल्याणसंबंधी विचार
- ३.४. जोशेप ए. शंपिटर – आर्थिक विकासात नवप्रवर्तनाची भूमिका

घटक क्र. ४) नोबेल अर्थशास्त्रज्ञांचे विचार

- ४.१. पॉल क्रूगमन -नव व्यापार सिद्धांत
- ४.२. अंगूस डेंटॉन – गरीबी आणि कल्याण विषयी विचार
- ४.३. रिचर्ड एच. थालेर- वर्तणूकीचे अर्थशास्त्र याविषयी विचार
- ४.४. क्लॉडिया गोल्डीन – श्रम बाजारात महिलांचे योगदान

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.
बी. ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - V

पेपर कोड - HECOET1302

पेपरचे नाव : महाराष्ट्राची अर्थव्यवस्था -I
(Economy of Maharashtra-I) (Major)

घटक क्र. १) महाराष्ट्राची आर्थिक आणि भौगोलिक वैशिष्ट्ये

- १.१. महाराष्ट्र राज्याची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी
- १.२. महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप
- १.३. महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेचे मुख्य वैशिष्ट्ये
- १.४. भारतीय अर्थव्यवस्थेत महाराष्ट्राचे योगदान

घटक क्र. २) महाराष्ट्राचे लोकसंख्यात्मक वैशिष्ट्ये

- २.१. लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये
- २.२. लोकसंख्या – आकार, वाढीचा दर, लिंग अनुपात,
- २.३. दरिद्र आणि बेरोजगारी – कारणे व उपाययोजना
- २.४. शहरीकरण – कारणे व परिणाम

घटक क्र. ३) महाराष्ट्रातील कृषि क्षेत्र

- ३.१. महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेत कृषिचे महत्व
- ३.२. मुख्य पीक आणि लगावडीखालील क्षेत्र
- ३.३. पाणीपुरवठ्याची साधने
- ३.४. कृषि उत्पादकता – कमी कृषि उत्पादकतेची कारणे

घटक क्र. ४) महाराष्ट्रातील उद्योग

- ४.१. महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेत उद्योगाचे महत्व
- ४.२. महाराष्ट्रातील विशेष आर्थिक क्षेत्र
- ४.३. महाराष्ट्रातील कृषि आधारित उद्योगाच्या समस्या
- ४.४. महाराष्ट्राचे अलीकडील औद्योगिक धोरण

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.
बी. ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - V

पेपर कोड - HECOET1301

पेपरचे नाव : औद्योगिक अर्थशास्त्र
(Industrial Economics) (Major Elective)

घटक क्र. १) औद्योगिक अर्थशास्त्राची ओळख

- १.१ ओद्योगिक अर्थशास्त्राचा अर्थ आणि व्याप्ती
- १.२ ओद्योगिक अर्थशास्त्राचे महत्व
- १.३ आर्थिक विकासात ओद्योगीकरणाची भूमिका
- १.४ ओद्योगिक संघटन – एकल व्यापार संघटन, भागीदारी संघटन, संयुक्त स्कंध प्रमंडळ, सार्वजनिक उपक्रम

घटक क्र. २) ओद्योगिक स्थानीयकरणाचे सिद्धांत

- २.१. ओद्योगिक स्थानीयकरणाची संकल्पना
- २.२. वेबर चा ओद्योगिक स्थानीयकरण सिद्धांत
- २.३. फ्लोरेन्स चा ओद्योगिक स्थानीयकरण सिद्धांत
- २.४. ओद्योगिक स्थानीयकरणावर परिणाम करणारे घटक

घटक क्र. ३) ओद्योगिक संयोग

- ३.१. औद्योगिक संयोगाची संकल्पना व महत्व
- ३.२. ऊर्ध्व आणि समांतर संयोग
- ३.३. विलीनीकरण, अधिग्रहण व ताबा घेणे,
- ३.४. ग्रामीण विकासाचा पुढाकार: MNREGA, NRLM, आणि त्यांची परिणामकारकता

घटक क्र. ४) भारतीय उद्योगांची प्रगती व समस्या

- ४.१. कापड आणि साखर उद्योगांची प्रगती आणि समस्या
- ४.२. लघु उद्योगांची प्रगती व समस्या
- ४.३. कृषि आधारित उद्योगांची प्रगती आणि समस्या
- ४.४. ओद्योगिक आजारपण – करणे आणि उपाययोजना

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.
बी. ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - V

पेपर कोड - HECOV1301

पेपरचे नाव : आधुनिक बँकिंग तंत्र (Modern Banking Techniques-VSEC)

घटक क्र. १) आधुनिक बँक व्यवसाय

- १.१ बँक व्यवसायाचा अर्थ आणि कार्ये
- १.२ आधुनिक बँकाचे प्रकार – कॉर्पोरेट बँक, गुंतवणूक बँक
- १.३ डिजिटल खात्याचे वैशिष्ट्ये - KYC चे महत्व

घटक क्र. २) बँकांचे डिजिटलायझेशन

- २.१ बँकांचे डिजिटलायझेशनचा अर्थ आणि गरज
- २.२ क्रेडिट स्कोअर ची संकल्पना
- २.३ बँकांचे डिजिटलायझेशनच्या मर्यादा

घटक क्र. ३) बँक व्यवसायातील आधुनिक तंत्र

- ३.१ बँकिंग ची तांत्रिक साधने : क्रेडिट आणि डेबिट कार्ड, एटीएम
- ३.२ NEFT, RTGS: वैशिष्ट्ये आणि प्रक्रिया
- ३.३ UPI, BHIM, E-Wallets, : वैशिष्ट्ये आणि प्रक्रिया

घटक क्र. ४) आधुनिक बँक व्यवसायातील अडथळे आणि उपाययोजना

- ४.१ हॅकिंग आणि सायबर गुन्हे
- ४.२ कार्ड विषयी फसवणूक साईट क्लोनिंग
- ४.३ सायबर सुरक्षा आणि इतर उपाययोजना : बायो मॅट्रिक्स व्यवहार, ब्लॉक साखळी तंत्र, ई-बँकिंग विषयी नियंत्रणात्मक उपाय

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.
बी. ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रम (NEP : 2020 नुसार)

विषय - अर्थशास्त्र

सेमेस्टर - V

पेपर कोड - HECOF1301

पेपरचे नाव : Field work/Project/Internshi p/OJT/

फील्ड प्रोजेक्टची मार्गदर्शक तत्वे: -

- विद्यार्थी त्यांच्या प्रमुख विषयाशी संबंधित विषय निवडू शकतात उदा. कृषी आणि ग्रामीण अर्थव्यवस्था, लघु उद्योग , साखर उद्योग , कुटीर उद्योग , खेड्यातील शेतकऱ्यांचे आर्थिक सर्वेक्षण, शेतमजूर , बचत गटांचा अभ्यास, स्थानिक बाजारपेठेतील मागणी आणि पुरवठ्याचा अभ्यास, ग्रामीण अर्थव्यवस्थेवर सरकारी योजनेचा प्रभाव, सूक्ष्म-वित्त किंवा सहकारी संस्थांचा अभ्यास ग्रामीण / शहरी भागातील रोजगाराचे स्वरूप, ग्रामीण कर्ज आणि शेतकऱ्यांचे कर्जबाजार, ग्रामीण भागातील स्थलांतर आणि इतर कोणत्याही आर्थिक समस्या.
- विभागातील शिक्षक विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यास पात्र आहे.
- प्रकल्प कार्य अहवाल प्रत्येक विद्यार्थ्याने शिक्षकाच्या मार्गदर्शनाखाली स्वतंत्रपणे केला पाहिजे.
- विषय प्रादेशिक आर्थिक मुद्द्यांच्या दृष्टीने असू शकतात.
- क्षेत्र प्रकल्प अहवालाची रचना - अहवाल लिहिताना विद्यार्थ्याने फील्ड प्रकल्प अहवालाच्या संरचनेचे अनुसरण केले पाहिजे जसे की:
1. शीर्षक पृष्ठ 2. परिचय 3. अभ्यासाची उद्दीष्टे 4. संशोधन पद्धती 5. डेटा विश्लेषण आणि व्याख्या 6. निष्कर्ष, निष्कर्ष आणि शिफारस 7. ग्रंथसूची
- प्रत्येक कोष्टक, आकृती, छायाचित्र यांना संदर्भासह एक मथळा असावा.
- मजकूर, आकृती, सारणी, छायाचित्र, संदर्भ आणि परिशिष्टांसह पृष्ठांची एकूण संख्या किमान 25 असावी.
- तोंडी परीक्षेच्या वेळी संबंधित विभागात उपलब्ध असलेल्या उपकरणांच्या मदतीने सादरीकरण करता येईल.
- प्रकल्प कार्याचे मूल्यांकन त्या १०० गुणांपैकी ४० गुणांसाठी केले जाईल जे अंतर्गत आणि ६० गुणांचे मूल्यांकन बाह्य गुणांद्वारे केले जाईल